

SVĚTOVÝ DEN HABITATU 2007

(WORLD HABITAT DAY 2007)

Každoročně, již od r. 1985 – kdy byl vyhlášen Valným shromážděním OSN, se vždy v první říjnové pondělí slaví World Habitat Day – Světový den Habitatu. OSN tento den rezervovala, aby si svět uvědomil stav lidských sídel a základní právo na adekvátní přístřeší, a aby připomněla světu jeho kolektivní odpovědnost za budoucnost lidského bydlení.

Letošní Světový den Habitatu se konal **1. a 2. října 2007 v Haagu v Nizozemsku** a hlavní oslavy se také konaly v Monterrey v Mexiku.

Téma letošního Světového dne „**Bezpečné město je správné město**“ vybraly Spojené národy, aby zvýšily obecnou informovanost a upoutaly pozornost na zvyšující se hrozby vůči bezpečí a sociální spravedlnosti ve městech, zvláště na kriminalitu a násilí, nucené vystěhovávání a nejistotu v nájemních vztazích, jakož i na katastrofy způsobené přírodou a lidmi.

Dnes je jedním z nejvýznamnějších příčin strachu a nejistoty v mnohých městech zločin a násilí. Mezi léty 1990 a 2000 se případy násilného trestného činu na 100 000 osob zvýšily z 6 na 8,8. Nedávné studie ukazují, že za minulých pět let 60 procent všech měst-

ských obyvatel na světě se stalo obětí zločinu, z toho 70 procent v Latinské Americe a Karibské oblasti. Zločin, ať už násilný nebo nenásilný, je nepochybně rostoucí a vážnou hrozbou bezpečí ve městech po celém světě.

Jakmile stále více lidí na světě bude žít ve městech, je nutné, abychom chápali město jako katalyzátor národního vývoje. Města musejí být schopná poskytovat kompletní životní podmínky pro všechny své obyvatele. Bohatý nebo chudý, každý má právo na život ve městě, na slušné životní prostředí, na čistou vodu, kanalizaci, dopravu, elektřinu a jiné služby. Jak to zvládneme, to je pravděpodobně jedna z největších výzev, s níž je lidstvo v současné době konfrontováno.

Další významnou hrozbou pro městské bezpečí je dnes nucené soudní vystěhovávání a nejistota v nájemních vztazích. Případy nuceného soudního vystěhovávání jsou pravidelně oznamovány ze všech částí světa. To je v rozvíjejících se zemích často spojeno nejen s demolicemi skvoterských osad a slumů buldozery, ale i s procesy gentrifikace, zkrášlování měst a asanace městských čtvrtí, a to jak v rozvinutých, tak v rozvíjejících se zemích. V posledních letech bylo publikováno dost případů

nuceného vystěhovávání; částečně proto, že osvobození od nuceného soudního vystěhovávání bylo uznáno jako základní lidské právo v rámci mezinárodních lidských práv.

Přírodní a lidmi způsobené katastrofy jsou další aktuální hrozbou pro bezpečí měst. Současné důkazy svědčí o tom, že četnost přírodních a lidmi způsobených katastrof celosvětově narůstá, a že tento trend je částečně spojený se změnou klimatu. Od roku 1975 do 2005 se počet pohrom na světě zvýšil ze 100 na 400 za rok. Hurikán Katrina, tsunami v Asii a zemětřesení v Pákistánu jsou jen některé z nedávných katastrof, které odhalily náš žalostný nedostatek připravenosti.

Spoji-li se tyto tři aktuální hrozby pro městské bezpečí, je to obrovská výzva pro národní a městské politiky, a je to důvod, proč Spojené národy zvolily téma „Bezpečné město je správné město“ jako téma pro letošní Světový den Habitatu.

Konference na téma „Bezpečné město je správné město“ se konala v překrásném historickém rytířském sále v komplexu parlamentu, v samém centru Haagu.

Účastníky konference přivítal Wim Deetman, starosta Haagu a zahájila ji výkonná ředitelka UN Habitat Anna Tibaijuka.

První den vystoupili se svými příspěvky Ella Vogelaar, nizozemská ministryně pro bydlení, společenství a integraci, dále Bert Koenders, nizozemský ministr pro rozvojovou spolupráci, Lindiwe Sisulu, ministr pro bydlení Jihoafrické republiky, Scott Leckie, zakladatel Centra práva na bydlení a soudní vystěhovávání a Jeffrey Sachs, ředitel Institutu Země na Columbijské univerzitě.

V rámci tradice, která pochází z roku 1989, Anna Tibaijuka představila čestné plakety – ocenění UN-Habitat 2007 pro sedm iniciativ z celého světa, které znamenají vynikající příspěvky v různých oblastech, mj. zajištění přístřeší, zaměření pozornosti na nepřijemnou situaci bezdomovců, rozvoj a zlepšení kvality lidských sídlišť. Pla-

Foto © Miriam Blažková

Binnenhof – sídlo nizozemského parlamentu

Binnenhof – nádvoří

Binnenhof – interiér Rytířského sálu

keta je nejprestižnější cenou v oblasti lidských sídlišť na světě. Ocenění převzali zástupci Rady bydlení z Palestiny, Programu venkovského bydlení z Tanzánie, Úřadu pro obnovu země po zemětřesení z Pákistánu a Institutu pro bydlení a studie výstavby měst z Nizozemska.

Letošní konference se zaměřila na tři hlavní otázky, a proto se její účastníci během odpoledne prvního dne a celý druhý den věnovali debatě na následující témata:

1. Přeměna problémových sídlišť (čtvrtí) na životaschopné (vzkrvající) komunity: úloha bydlení při vytváření bezpečnějších měst a sídlišť

Politika bydlení a pozemkový management jsou stále více uznávány jako důležité nástroje zlepšování životních podmínek v chudinských čtvrtích a bezpečí a obyvatelnosti měst. Jak může integrovaná politika bydlení snížit kriminalitu a násilí ve městech.

2. Obnova a budování míru (vytváření pokojných vztahů) po skončení bojů (konfliktů): podpora od místní správy

Místní úřady spravující postkonfliktní oblasti jsou konfrontovány s mnoha výzvami k zajištění bezpečného a spravedlivého návratu uprchlíků do jejich domovských měst. Do jaké míry jim partnerské úřady místní správy v zahraniční mohou pomoci tuto situaci řešit.

3. Restituce pozemků, domů a majetku navrátilcům: nástroj obnovy

Restituce obydlí, pozemků a majetku navrátilcům a vysídleným osobám je stále více považována za důležitou podmínku udržitelného bezpečí v postkonfliktních situacích. S využitím Pinheirových principů nyní identifikujeme naléhavé úkoly a způsob jejich řešení při obnově společnosti.

Na úterním zasedání byli s hlavními poznatky souběžných pracovních skupin seznámeni všichni účastníci konference. V závěrečné řeči byla zopakována hlavní myšlenka letošního Světového dne Habitatu, a to, že bezpečí ve městech a sociální bezpečnost jsou natolik důležité, že je nutno jim celosvětově věnovat nadále velkou pozornost.

*Ing. arch. Miriam Blažková
Ústav územního rozvoje*